HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

משום אוירא אלא למאן דאמר בסוכה קטנה מחלוקת וכי דרכה של מלכה לישב בסוכה קטנה אמר רבה בר רב אדא לא נצרכה אלא לסוכה העשויה קיטוניות קיטוניות וכי דרכה של מלכה לישב בסוכה העשויה קיטוניות קיטוניות אמר רב אשי לא נצרכה אלא לקיטוניות שבה רבנן סברי בניה בסוכה מעליא הוו יתבי ואיהי יתבה בקיטוניות משום צניעותא ומשום הכי לא אמרי לה דבר ור' יהודה סבר בניה גבה הוו יתבי ואפ"ה לא אמרי לה דבר [א]אמר רב שמואל בר יצחק [א]הלכה צריכה שתהא מחזקת ראשו ורובו ושולחנו א"ל רבי אבא כמאן כב"ש א"ל אלא כמאן איכא דאמרי אמר רבי אבא דאמר לך מני א"ל ב"ש היא ולא תזוז מינה מתקיף לה רב נחמן בר יצחק ממאי דב"ש ובית הלל בסוכה קטנה פליגי דלמא בסוכה גדולה פליגי וכגון דיתיב אפומא דמטולתא ושולחנו בתוך הבית דבית שמאי סברי גזרינן שמא ימשך אחר שולחנו ובית הלל סברי לא גזרינן ודיקא נמי דקתני [ב]מי שהיה ראשו ורובו בסוכה ושולחנו בתוך הבית ב"ש פוסלין ובית הלל מכשירין ואם איתא מחזקת ואינה מחזקת מיבעי ליה ובסוכה קטנה לא פליגי והתניא מחזקת ראשו ורובו ושולחנו כשרה רבי אומר עד שיהא בה ארבע אמות על ארבע אמות ותניא אידך רבי אומר [ג]כל סוכה שאין בה ארבע אמות על ארבע אמות פסולה וחכ"א אפילו אינה מחזקת אלא ראשו ורובו כשרה ואילו שולחנו לא קתני קשיין אהדדי אלא לאו ש"מ הא ב"ש הא ב"ה אמר מר זוטרא מתניתין נמי דיקא מדקתני ב"ש פוסלין וב"ה מכשירין ואם איתא בש"א לא יצא וב"ה אומרים יצא מיבעי ליה ואלא קשיא מי שהיה לעולם בתרתי פליגי בסוכה קטנה ופליגי בסוכה גדולה וחסורי מיחסרא והכי קתני מי שהיה ראשו ורובו בסוכה ושולחנו בתוך הבית [ב]ב"ש אומרים לא יצא וב"ה אומרים יצא ושאינה מחזקת אלא כדי ראשו ורובו בלבד ב"ש פוסלין ובית הלל מכשירין מאן תנא להא דתנו רבנן בית שאין בו ארבע אמות על ארבע אמות [ג]פטור מן המזוזה [ד]ומן המעקה [ה]ואינו מטמא בנגעים [ו]ואינו נחלט בבתי ערי חומה [ז]ואין חוזרין עליו מעורכי המלחמה ואין מערבין בו ואין משתתפין בו ואין מניחין בו עירוב

ואין

משום אוירא. רוח שהוא שולט בה מפני החום: **אלא למ"ד בקטנה פליגי.** אבל בגדולה אפילו רבנן מודו: **וכי דרכה של מלכה.** והלא נערותיה ומשרתיה מסובים עמה: **לקיטוניות שבה.** סוכה גדולה לבני מסיבת' וקיטונית קטנה בתוכה לצניעות והיא בקיטונית יתבא ואע"ג דפסולה לא איכפת לן דאשה פטורה מן הסוכה: **ורבי יהודה סבר כו'.** וא"ת לרב חנן דמוקי פלוגתא בשאינה מחזקת אלא כדי ראשו ורובו ושולחנו הכא כיון דבניה גבה הויא לה גדולה ומודו בה רבנן ומאי ראיה של רבי יהודה י"ל דשולחנה בתוך הסוכה הגדולה היתה ובניה על השולחן היו יושבין ראשן ורובן ולא כמסובין הן ולא[ד] כזקופין. ולי נראה דודאי לרב חנן קשיא והאי תירוצא לרב הונא הוא וכן עיקר דשיעור ראשו ורובו אמרינן לקמן דאינו אלא ז' טפחים ואי אפשר לשבעה בנים בשבעה טפחים: **כב"ש.** דאי כב"ה לא בעי שולחנו כדלקמן בפרק הישן (דף כח.): **ודיקא נמי** גרסינן. ודיקא נמי כדלקמן[ה] בגדולה פליגי והוא יושב על הפתח מבחוץ וראשו מושכב לתוכה ושולחנו לפני גופו בבית: **מדקתני.** גבי פלוגתא מי שהיה ולא איירי בשיעורא דסוכה: **ואם איתא.** דבשיעורא דסוכה פליגי ליתני סוכה המחזקת ראשו ורובו ושולחנו כשרה ושאינה מחזקת אלא כדי ראשו ורובו ב"ש פוסלין כו': **אמר מר זוטרא דיקא נמי.** דבקטנה פליגי ובשיעורא דפוסלין ומכשירין על כרחך אסוכה מהדרי: **אלא** לא גרסינן. והכי גרסינן **לעולם בתרתי פליגי: פטור מן המזוזה.** כולה מפרש טעמא לקמן[ו]: **ואינו נחלט.** אלא פודהו לעולם ויוצא ביובל אם לא גאלו כשאר קרקע בלא בנין: **מעורכי המלחמה.** מי האיש אשר בנה בית חדש וגו' (דברים כ): **ואין מערבין בו.** דרך בתים להיות פתוחין לחצר והרבה בתים פתוחים לחצר אחת והן יוצאין דרך חצר לרשות הרבים נמצא החצר רשות לכולן והבתים כל אחד מיוחד לבעליו ואמרו חכמים אין מוציאין מרשות לרשות בלא עירוב שיערב כל הרשויות להיותם רשות אחת ותיקנו ליתן כל בית ובית שבחצר פת וכולן בסל אחד ומניחין אותו באחד מן הבתים ונעשים כולם כאילו דרין באותו בית וכל הבתים דירה אחת ואשמעינן הכא דבית שאין בו ד' על ד' אין צריך ליתן את הפת: **ואין משתתפין בו.** שתיקנו חכמים על כל חצר הפתוחה למבוי כדרך שתיקנו עירוב לבתי החצר שיהו נותנין בשיתוף ואם בית קטן זה פתוח לחצר שבמבוי ואין בית אחר פתוח לה אין משתתפין בו אין צריכה ליתן בשיתוף: **ואין מניחין בו עירוב.** החצר לאחר שגבו אותו מן הבתים:

ואין

לא נצרכה אלא לקיטוניות שבה. מה שדחק בקונטרס לרב חנן בר רבה מה ראיה לרבי יהודה הא אי אפשר לשבעה בנים בשבעה טפחים לאו פירכא היא דדילמא ארוכה טובא אבל לא היתה רחבה[ז] שבעה טפחים ובניה באותו אורך הוו יתבי: **דאמר לך מני ב"ש היא ולא תזוז מינה כו'.** בסדר רב עמרם פסק בששה מקומות הלכה כב"ש חדא האי דסוכה צריכה שתהא מחזקת ראשו ורובו ושולחנו ואידך במנחות פרק התכלת (דף מ. ושם) גבי סדין בציצית ב"ש פוטרין וב"ה מחייבין עוד נשם כמה חוטין הוא נותן ב"ש אמרי ד' וב"ה אמרי ג' עוד התם כמה תהא משולשלת בית שמאי אומרים ד' וב"ה ג' בכל הני עבדי כב"ש ואידך במסכת ברכות פרק אלו דברים (דף נא:) בש"א מכבדין [את] הבית ואח"כ נוטלין לידים ואמרינן בגמ' בכוליה פירקין הלכה כב"ה בר מהך עוד התם בסוף פירקא גבי מי שאכל[ח] ושתה ולא בירך דמייתי בגמרא עובדא דרבה בר בר חנה דאשכח יונה דדהבא וחד תלמיד דעבד כב"ש ואשכח ארנקי ואידך תלמיד דעבד כב"ה ואכליה אריה וקצת קשה הא דקאמר התם בכוליה פירקין הלכה כב"ה בר מהך ושמא משום דב"ה נמי מודו דלכתחילה מיהא עבדינן כב"ש ועל מה שפסק בהך דהכא כב"ש אין להקשות מהא דאמרינן פ"ק דברכות (דף יא.) דאמר רב יוסף עשה כדברי ב"ש לא עשה ולא כלום ומייתי ראיה מההיא מילתא דסוכה מעשה ברבי יוחנן החורני שחלה והלכו זקני ב"ש וזקני ב"ה לבקרו ומצאוהו שהיה יושב ראשו ורובו בסוכה ושולחנו בתוך הבית אמרו לו זקני ב"ש א"כ היית נוהג כל ימיך לא קיימת מצות סוכה כל ימיך ומסקינן התם דהלכה כרבי יוחנן החורני דההיא פלוגתא בסוכה גדולה כדמסקינן דבתרתי פליגי בההיא הלכה כב"ה אבל הכא בסוכה קטנה ובהא הלכה כב"ש מיהו שמעתין דהתם תימה היכי דייק מינה דעשה כב"ש לא עשה ולא כלום דראיה דמייתי בעשה כב"ה מיירי ועוד וכי צריך ראיה על זה היכא דהלכה כב"ה שאם עשה כב"ש לא עשה ולא כלום וצ"ל דאיצטריך התם לאיתויי היכא דב"ה מחמירים מדרבנן וב"ש מוקמי לה אדאורייתא ולא גזרינן אם עשה כדברי ב"ש לא יצא ידי חובתו אפי' דאורייתא כדאשכחן לב"ש היכא דיתיב אפיתחא דמטללתא דגזרי שמא ימשך אחר שולחנו וקאמרי לא קיימת מצות סוכה מימיך דאפי' מדאורייתא לא קיים ומדבית שמאי נשמע לב"ה: **בית שאין בו ד' אמות.** בירושלמי חשיב שאין טובל למעשר והנודר מן הבית מותר ליכנס בו ועוד הוה ליה למימר לענין פתח בית אב של נערה המאורסה:

ואין מניחין בו עירוב. דלא חזי לדירה ואפי' לשמואל דאמר פרק מי שהוציאוהו (עירובין דף מט. ושם) עירוב משום קנין לא מיקנו רשותייהו בשביל בית דלא חזי לדירה ודכוותיה אשכחן התם שמואל גופיה דאמר בית שמניחין בו עירוב אין צריך ליתן פת מאי טעמא כולהו הכא איירי ואף על פי דאית ליה עירוב משום קנין ומקנו אהדדי משום דמנחי עירובן בביתו:

ואין

מסורת הש"ס

א) ס"א אמר רב הונא, ב) ברכות יא. לקמן ז: כח. עירובין יג:, ג) [לקמן ז: עירובין ג: תוספ' פ"ב ה"ב], ד) [אולי צ"ל אלא], ה) בס"א: דלקמן, ו) [ע"ב], ז) [אלא שבעה כצ"ל מג"א וט"ז רסי' תרלד ע"ש], ח) [צ"ל ושכח],

עין משפט נר מצוה

ז א מיי' פ"ד מהלכות סוכה הלכה א סמג עשין מג טוש"ע א"ח סימן תרלד סעיף א [רב אלפס פ"ב דף רמג.]:

ח ב מיי' שם טוש"ע שם סעיף ד:

ט ג מיי' פ"ו מהלכות מזוזה הלכה ב סמג עשין כב טוש"ע י"ד סי' רפו סעיף יג:

י ד מיי' פי"א מהלכות רוצח הלכה א סמג עשין עט [טוש"ע חו"מ סי' תכז סעי' ב]:

יא ה מיי' פי"ד מהל' טומאת צרעת הלכה ו סמג עשין רלט:

יב ו מיי' פי"ב מהלכות שמטה הל' יב סמג עשין קנד:

יג ז מיי' פ"ז מהלכות מלכים הל' ה סמג עשין קצ [כל הדינים אלו מן אות ד' עד כה המה ברב אלפס עירובין פ"ז דף קטז. ועוד בב"ב פ"א דף קס: ועוד בהלכות מזוזה דף עא.]:

רבינו חננאל

אבל לדברי (ה)כל מי שאומר בסוכה קטנה פליגי וכי דרך מלכה לישב בסוכה קטנה. ושנינן, בסוכה שהיתה עשויה קיטוניות היתה כו'. **ואסיקנא** הלכתא צריכה שתהא מחזקת ראשו ורובו ושולחנו. ואמרינן אמר ליה ר' אבא מני הא, ואמר רב הונא בית שמאי היא ולא תזוז מינה. **ואקשינן** עלה ממאי דחלוקת בית שמי ובית הילל בסוכה קטנה, דתנן מי שהיה ראשו ורובו בסוכה ושלחנו בתוך הבית, בית שמי פוסלין ובית הילל מכשירין. דייקת מינה הנה בית הילל מכשירין אע"פ שאין מחזקת אלא ראשו ורובו בלבד, ובית שמי פוסלין. א) [דילמא] בסוכה גדולה פליגי, וכיון דיתיב אפומא דמטללתא ושלחנו בתוך הבית. ואוקימנא לעולם בסוכה גדולה וכי דאמרין, מדקתני במשנתינו מי שהיה ראשו ורובו, ולא קתני מי שהיה בסוכה שאינה מחזקת אלא ראשו ורובו. ודחינן להאי סברא משום דקשיא לן ואם איתא שסוכה גדולה היא וכשרה, ומש'ום שיושב על פי הסוכה ושולחנו בתוך הבית פליגי, אי הכי לא יצא ידי סוכה היה להן לומר, אלא מדקתני פוסלין שמע מינה בסוכה קטנה פליגי. ואמרי' אי הכי דבסוכה קטנה פליגי, ליתני מי שהיה בסוכה שאינה מחזקת אלא ראשו ורובו בלבד ב"ש פוסלין כו', מי שהיה סתם למה לו. **ותריצנה** בתרתי פליגי בגדולה וקטנה, וחסורי מחסרא והכי קתני, מי שהיה ראשו ורובו בסוכה ושלחנו בבית, או שאינה מחזקת ראשו ורובו ושלחנו, ב"ש פוסלין וב"ה מכשירין. וקיימא לן כבית שמאי. **והני מתנייתא** דקתני חדא, מחזקת ראשו ורובו ושלחנו כשרה, רבי אמר עד שיהא בה ד' על ד' אמות. ותניא אידך כל שאין בה ד' אמות על ד' אמות פסולה, וחכמים אומרים אפילו אינה מחזקת אלא ראשו ורובו כשרה. ואוקימנא קמייתא כב"ש ובתריתא כב"ה. פשוטות הן. **מאן תנא להא דתנו רבנן** בית שאין בו ד' אמות על ד' אמות, פטור מן המזוזה ומן המעקה, כו'.

א) כך הגיה הגר"ש הכהן זצ"ל בד"ו.